

GULDBORGSUND

ÅRSRAPPORT INTERNATIONALT SAMARBEJDE

GULDBORGSUND KOMMUNE 2016 - 2018

FORSIDEFOTO:
HAJKUTTER REGATTA NYSTED – ROSTOCK

INDHOLD

INDLEDNING	4
MÅL, PRINCIPPER OG GENERELLE ERFARINGER.....	6
SAMMENFATNING	7
Resultater	7
Deltagelse af hele kommunes organisation	11
Budgetvolumen af det internationale samarbejde 2016 - 2018	11
Ny international rammeplan og nuværende EU budgetperiode 2014 - 2020	12
RESULTATER OG MÅLOPFYLDELSE AF DEN INTERNATIONALE RAMMEPLAN	13
1. Det skal være mere attraktivt at leve i og besøge Guldborgsund Kommune	13
2. Flere unge skal gennemføre en kompetencegivende uddannelse	21
3. Sundhedstilstanden blandt kommunens borgere skal forbedres	25
4. Ældre og handicappede skal i større omfang mestre eget liv	25
5. Det skal være nemmere at stifte og drive virksomhed i kommunen	27

INDLEDNING

Nærværende rapport over Guldborgsund Kommunes internationale samarbejde dækker årene 2016-2018 og skal give kommunens borgere, byrådspolitikere, de kommunale medarbejdere og andre interesserede overblik over indholdet, resultaterne og nytten af kommunens internationale samarbejde.

Rapporten skrives i juni 2018, og der vil derfor være resultater fra anden halvdel af 2018, som ikke er inkluderet.

Guldborgsund Kommune har gennem 10 års internationalt samarbejde opbygget et omfattende og forskelligartet internationalt netværk og samarbejde. Guldborgsund Kommune har flere projekter end tidligere, og i denne rapporteringsperiode indgår kommunen i 17 igangværende eller afsluttede projekter, samt 6 projekter hvor Guldborgsund Kommune er associeret partner eller indirekte tilknyttet - uden eget budget.

Derudover deltager kommunens borgere, politikere og medarbejdere også aktivt i det internationale samarbejde gennem studieture, modtagelse af internationale delegationer, deltagelse i internationale fora samt samarbejdsaktiviteter med venskabsbyer, særligt Rostock.

Det har ledt til en meget bred vifte af resultater, både praktiske resultater for kommunens borgere og ny viden og inspiration for kommunens politikere og medarbejdere. Det drejer sig hovedsageligt om resultater, som ikke har kunnet opnås på anden måde end netop gennem internationalt samarbejde, samtidigt med at resultaterne er opnået med stor ekstern støtte, hovedsageligt fra EU-programmer.

Det internationale arbejde baserer sig på Byrådets Rammeplan for det Internationale Samarbejde 2015-2018. Rammeplanen tager udgangspunkt i Kommunens kerneopgave:

“Vi skal styrke borgernes mulighed for at mestre egen tilværelse, og i samarbejde med borgerne sikre, at alle kan indgå i relevante fællesskaber”.

Herunder bidrager Rammeplanen til kerneopgaven gennem fem borger-rettede effektmål:

1. Det skal være mere attraktivt at leve i og besøge Guldborgsund Kommune
2. Flere unge skal gennemføre en kompetencegivende uddannelse
3. Sundhedstilstanden blandt kommunens borgere skal forbedres
4. Ældre og handicappede skal i større omfang mestre eget liv
5. Det skal være nemmere at stifte og drive virksomhed i kommunen.

I nærværende rapport er de gennemførte internationale aktiviteter og resultater beskrevet i relation til disse fem borger-rettede effektmål. Da projekter og aktiviteter kan bidrage til flere forskellige mål og delmål, er der enkelte gentagelser i rapporten. Desuden er der vedhæftet et bilag over kommunens projektportefølje i årene 2016-2018. Det skal nævnes, at der sandsynligvis rundt omkring i kommunens organisation også er – mindre – internationale aktiviteter, der ikke er beskrevet her.

Et nyt styringsdokument for kommunens internationale samarbejde for 2019 – 2022 vil blive udarbejdet efteråret 2018.

Denne rapport efterfølger Rapport for Guldborgsund Kommunes Internationale Samarbejde 2013-2015.

En lang række EU-programmer, Nordisk Ministerråd, samt Naturstyrelsen har støttet Kommunens internationale projekter.

De skal alle have en stor tak.

MÅL, PRINCIPPER OG GENERELLE ERFARINGER

Guldborgsunds Kommunes internationale rapport baserer sig på Byrådets Rammeplan for Guldborgsund Kommunes Internationale Samarbejde 2015-2018, som tager udgangspunkt i kommunens kerneopgave:

“Vi skal styrke borgernes mulighed for at mestre egen tilværelse, og i samarbejde med borgerne sikre, at alle kan indgå i relevante fællesskaber”.

For at bidrage til denne kerneopgave er der identificeret fem borger-rettede effektmål; dvs. mål som på sigt vil kunne ses i borgernes hverdag. Disse fem effektmål har deres oprindelse i de politiske udvalgsstrategier, der blev udarbejdet i 2015:

- 1. Det skal være mere attraktivt at leve i og besøge Guldborgsund Kommune,**
- 2. Flere unge skal gennemføre en kompetencegivende uddannelse**
- 3. Sundhedstilstanden blandt kommunens borgere skal forbedres**
- 4. Ældre og handicappede skal i større omfang mestre eget liv**
- 5. Det skal være nemmere at stifte og drive virksomhed i kommunen**

Under hver af disse 5 effektmål er der - igen ud fra de politiske udvalgsstrategier - identificeret 30 delmål (se Rammeplanen 2015-2018). Det internationale samarbejde har således ikke egne mål, men skal bidrage til de mål, der allerede er opstillet af de politiske udvalg og byrådet.

I Rammeplanen er det ikke kvantificeret, hvor omfattende de internationale bidrag skal være inden for hvert delmål eller inden for hvert effektmål. Dette hænger bl.a. sammen med, at disse mål heller ikke er kvantificeret i de politiske udvalgsstrategier, hvorfra målene kommer.

Indholdet af det internationale samarbejde følger således politisk fastsatte mål. På samme måde følger arbejdsmetode og organiseringen nogle grundlæggende principper om almengørelse af det internationale samarbejde:

- Det internationale samarbejde har ikke egne mål, men skal understøtte byrådets og de politiske udvalgs prioriterede mål.
- Det internationale samarbejde er en ressource til udvikling af fagcentrenes kerneopgaver.

- Det internationale samarbejde er et almindeligt redskab i kommunens udviklingsarbejde, dvs. det er ikke begrænset til at skulle være fyrtårnsprojekter eller større satsninger.
- Det er alle kommunens centre og enheder, der har mulighed for at drage nytte af internationalt samarbejde, dvs. det er ikke begrænset til en bestemt kommunal udviklingsenhed eller særligt udpegede fagområder.

Gennem ti års internationalt samarbejde, er der identificeret en række generelle erfaringer om hvilke typer af resultater, der kan opnås fra det internationale samarbejde:

- Der udvikles nye og bedre serviceydelser til kommunens borgere.
- Der udvikles nye og bedre løsninger og metoder for kommunens opgaveløsning.
- Medarbejdere og politikere får netværk, viden og erfaringer.
- Der bliver samlet ny viden og etableret overblik over specifikke fagområder.
- Kommunen, institutioner, borgere og erhvervsliv bringes ind i en international sammenhæng.
- Kommunen brandes lokalt, nationalt og blandt vores nabolande.
- Internationalt samarbejde er dagsordensættende og løftestang til finansiering og ressourcer.
- Der er viden og erfaringer at hente i vores nabolande og længere ude i Europa. De har tilsvarende udfordringer som Guldborgsund Kommune.

SAMMENFATNING

RESULTATER

Guldborgsund Kommunes internationale samarbejde er både omfattende og forskelligartet, og har et større omfang end tidligere med 17 afsluttede eller igangværende større eller mindre projekter. Desuden er Guldborgsund Kommune associeret partner eller indirekte tilknyttet 6 projekter (dvs. uden eget budget).

To projektansøgninger er fremsendt til EU finansiering, og afgøres medio 2018.

Projekterne dækker emnemæssigt en bred del af kommunens opgaveområde: offentlig transport, erhvervsfremme, landdistriktsudvikling, turisme, grøn omstilling, naturbeskyttelse, undervisning, uddannelse og arbejdsmarkedsområdet.

Samtidig har kommunens borgere, politikere og medarbejdere deltaget i internationalt samarbejde gennem studieture, modtagelse af internationale delegationer, deltagelse i internationale fora samt samarbejdsaktiviteter med venskabsbyer, særligt Rostock.

Mindst 8 udenlandske delegationer med omkring 130 deltagere, har besøgt Guldborgsund Kommune de sidste 2½ år. Et samlet antal på mere end 100 byrådspolitikere, borgere og medarbejdere har deltaget på studieture, ved internationale konferencer og møder. Desuden danner venskabsbysamarbejdet rammen om internationale aktiviteter inden for kultur, turisme og uddannelse med et meget stort antal deltagere.

Det internationale samarbejde bidrager til en bred vifte af resultater; herunder praktiske resultater for kommunens borgere, nye metoder og ny viden og inspiration for kommunens politikere og medarbejdere. Det drejer sig hovedsageligt om resultater, som ikke har kunnet opnås på anden måde end netop gennem internationalt samarbejde. Samtidig er resultaterne opnået med en stor ekstern støtte, hovedsageligt fra EU-programmer.

Initiativer og resultater er herunder sammenfattet under hvert af de fem borgerrettede effektmål. Desuden henvises til bilag over kommunens projektportefølje i årene 2016-2018.

1 Det skal være mere attraktivt at leve i og besøge Guldborgsund Kommune

På trafikområdet er der igangsat to interreg-projekter; **Cities.multimodal**, der skal støtte en bedre fungerende bytrafik i Nykøbing og **Interconnect**, der skal

udarbejde forslag for bedre offentlig transport mellem Nykøbing og oplande og i transportkorridoren E55 med forbindelse til Rostock

På kulturområdet har Interreg-projektet **KultKIT** gennemført en særlig indsats for bedre sproglige kompetencer og en større kulturel forståelse mellem danskere og tyskere henover Femern Bælt. I alt har 2.225 danskere og tyskere, særligt unge, deltaget ved KultKITs grænseoverskridende aktiviteter.

På turismeområdet er der gennemført en omfattende indsats særligt i forhold til Tyskland:

- Hvert år har der været afholdt Nysted Hajkutter Regatta med 15 – 19 hajkuttere med deltagelse af flere tusinde gæster til en flere dages havnefest i Nysted. Hajkutter Regattaen er prolog til Hanse Sail i Rostock. I 2018 fejrer Hajkutter Regattaen 10 års jubilæum.
- Hvert af årene 2016-2018 har Nykøbing Turistforening og Brandmuseet deltaget ved Warnemünde Woche for at promovere Guldborgsund Kommune.
- Hvert af årene 2016-2018 har Marielyst Turistinformation deltaget ved Hanse Sail i Rostock for at promovere Guldborgsund Kommune. Marielyst Turistinformation har desuden deltaget ved Ost SeeMesse - turismemesse i Warnemünde 2018.
- Hvert af årene 2016-2018 har Sydfalster Turisme og Erhvervsforening været vært ved en stor fest på Marielyst Torv for 100 turismefolk fra Warnemünde.

Turismeindsatsen har resulteret i et øget kendskab til kommunens turismeattraktioner blandt potentielle tyske turister gennem distribuering af tusindvis af turismebrochurer og gennem personlige møder med tusindvis af potentielle tyske turister. Desuden er der opnået et øget kendskab til turisternes ønsker til kommunens destinationer, samt et tættere netværk med turismeorganisationerne i Rostock.

Et stort antal af kommunens borgere har deltaget i det internationale samarbejde gennem foreninger inden for kultur, fritidsliv, turisme, sport og undervisning. Fire foreninger, samt kommunale repræsentanter har deltaget i 14 aktiviteter med kommunes fem venskabsbyer Rostock, Eutin, Iisalmi, Liepaja og Harju Amt (Tallinn), heraf var de 8 aktiviteter i samarbejde med partnere fra Rostock.

Life+ projektet **Østdanske Højmoser** har sikret naturgenopretning af Horreby Lyng højmoser – en truet naturtype – der er udpeget som Natura 2000 område. Området er på 258 ha, hvoraf den egentlig højmoser er på 150 ha.

- Afvandingen af højmosen er ophørt og tilløb af næringsholdig vand fra de omkringliggende marker er standset.
- Der er foretaget anlægsarbejder og udsprengning af sphagnum for reetablering af højmoseflader.
- Bevoksninger er ryddet og området er gjort tilgængelige for besøgende med stier og skilte, og et besøgscenter for danske og udenlandske turister er under udvikling.
- I forbindelse med projektet har der gennem organiserede ture været omkring 1.000 besøgende til området og 5.000 gæster besøger årligt Horreby Lyng på egen hånd.
- Projektet har et særligt fokus på beskyttelse af stor kæruldsmed, og øget viden om naturgenopretning af højmoser.

Guldborgsund Kommune har opnået en tydelig "branding" gennem kommunens omfattende internationale samarbejde. Det er en branding der både dækker lokalt, nationalt og internationalt i Østersøområdet og Nordvesteuropa.

Interreg-projektet **Umbrella** skal støtte, at flere af Region Sjællands kommuner, institutioner og foreninger deltager i EU's internationale samarbejdsprogrammer. Umbrella giver således både branding af kommunen og kapacitetsopbygning til det internationale samarbejde.

2 Flere unge skal gennemføre en kompetencegivende uddannelse

Kommunen har et omfattende internationalt skole- og ungdomsarbejde, der bringer kommunens unge i kontakt med andre unge fra Europa, øger de unges geografiske og sociale mobilitet, støtter dannelse og modning samt sproglæring.

Netværket "Exchanges for All" har udviklet en praktisk metode for skoleudvekslinger; ungdomslejre af en uges varighed, som er billige at gennemføre, og hvor de unge i mindre grupper arbejder med musik, tekster, dans og akrobatik.

Det internationale samarbejde på skole- og ungeområdet er præget af det meget store antal elever, studerende og voksne, der er involveret. Gennem 30 udvekslinger har i alt 1.472 elever og ca. 180 voksne deltaget, heraf har ca. 421 elever og 60 voksne været fra fire skoler i Guldborgsund Kommune; Sophieskolen, Stubbekøbing Skole, Sydfalster Skole og Nysted Skole. Desuden har CultHus og Ung Kultur Stubbekøbing deltaget. Guldborgsund Ungdomsskole har gennemført 3 af disse udvekslinger og Møllebakkeskolen har gennemført en udveksling med deres venskabskole Ecole Internationale Schule i Rostock.

Guldborgsund Musikskole har gennemført et omfattende internationalt samarbejde med musikskolen i venskabsbyerne Eutin og Rostock samt i Lübeck. Der har været 8 fællescamps, med i alt 120 musikelever; heraf 15 elever fra Guldborgsund Musikskole. Der har været afholdt 6 fælleskoncerter og 14 lærerudvekslinger, og der har været samarbejde med musikere fra Cuba og Schweiz.

Guldborgsund Kommune deltager i en række internationale projektsamarbejder, som medvirker til et øget og bedre uddannelsesstilbud blandt de uddannelsesinstitutioner der findes i kommunen:

- Interreg-projektet **Biocas**, hvor både kommunen og CELF / HTX er partner, er med til at forbedre CELFs udnyttelse af deres laboratoriefaciliteter og styrke curriculum inden for temaerne biomasse og energi for CELFs HTX studerende.
- Roskilde Universitet og kommunen har i oktober 2017 indgået en samarbejdsaftale, hvor netop det internationale samarbejde er et centralt element i aftalen.
- Gennem Interreg-projektet **Benefit for Regions (B4R)**, har kommunen samarbejde med bl.a. Professionshøjskolen Absalon i forbindelse med afholdelse af Food Days 2018 på Engestofte Gods, hvor mere end 150 studerende havde produceret løsningsforslag til lokale fødevarevirksomheder.
- Kommunen har, sammen med Zealand Denmark EU Office, været værter for to informationsmøder om EU Erasmus+ programmet, med i alt 20 deltagere fra bl.a. uddannelsesinstitutioner.

3 Sundhedstilstanden blandt kommunens borgere skal forbedres og

4 Ældre og handicappede skal i større omfang mestre eget liv

Inden for disse to borger-rettede effektmål har de internationale indsatser bestået af værtskaber for 6 internationale delegationer med 100 gæster, egne studieture, internationale elevudvekslinger samt et mindre projekt på handicapområdet. Disse aktiviteter giver ny viden, inspiration, refleksion og netværk. De kan dog kun i mindre grad relateres til specifikke delmål.

Af specifikke resultater kan nævnes:

- Hjembragt viden og inspiration for indretning af demensvenlige boliger.
- Udvikling af afsætning af keramikprodukterne til lokale gårdbutikker mm., der bidrager til meningskabende aktiviteter blandt borgerne hos Guldborgsund Handicap.

5 Det skal være nemmere at stifte og drive virksomhed i kommunen

Dette effektmål understøttes bl.a. gennem 4 større interreg projekter samt et tæt samarbejde med Business Lolland-Falster.

Interreg-projektet **TENTacle** skal styrke og synliggøre erhvervs mulighederne langs kommunens transportkorridorer E47 og E55. Der er fokus på Business Park Falster ved afkørsel 43. Der er udfærdiget 3 analyser og en fjerde rapport er under udarbejdelse:

- Trafikanalyse af udviklingen af den fremtidige trafik og godsmængde efter etableringen af Femernbælt Tunnellen, som passerer afkørsel 43 og Business Park Falster.
- Analyse af investeringspotentialet i trafikal infrastruktur omkring Business Park Falster.
- Feasibility studie / business case for en investering i en Safe Park for lastbiler og chauffører.
- En handlingsplan og afsøgning af potentielle investorer forventes afsluttet medio 2019.

Interreg-projektet **Biocas** arbejder med muligheder for at omdanne uudnyttede biomasse-ressourcer til nye formål gennem en intensiv og kaskadevis udnyttelse af biomasse: højværdi-indholdsstoffer, energiindhold og strukturmateriale. Biocas er en væsentlig og dagsordensættende indsats under Bioøkonomisk Vækstcenter Guldborgsund:

- En stor national bioøkonomikonference blev afholdt oktober 2017. Næste konference afholdes september 2018.
- Det undersøges hvordan lokal biomasse kan udnyttes til lokale forretningsmuligheder; fx presserester fra produktion af kirsebærvin og æblemost og sorte soldaterfluer som dyrefoder. Forbehandling af halm til biogas testes.
- Biocas har etableret et nationalt og internationalt netværk med deltagelse af universiteter og udviklingscentre, hvilke giver adgang til viden på højeste niveau og åbner for nye indsatser.

Interreg-projektet **Benefit for Regions (B4R)** skal dels udvikle metoder for landdistriktsudvikling, dels gennemføre konkrete indsatser, hvor kommunen deltager i en turismecase og en fødevarer case:

- Vegvisir kapsejladser august 2017 blev gennemført med 12 deltagende både fra Danmark og Tyskland. Til kapsejladser august 2018 er der pr. maj 2018 tilmeldt 112 tyske og danske både.

- B4R støtter en proces, der skal etablere et helt nyt Krokodille Zoo ved Nørre Alslev. Der er nu udarbejdet 3 fundraising-videoer og en 3D-visualisering til et markedsføringsprospekt.
- En analyse og forslag til fonds- og ejerskabsstruktur for Krokodille Zoo er under udarbejdelse af et advokatfirma.
- B4R-fødevarer casen understøtter lokale fødevarer netværk i samarbejde med Saksøbing Madhus og Sydhavsøernes Frugtfestival og deres udviklingsplaner.
- B4R bidrager til kommunens kapacitet og muligheder for at deltage i det strategiske arbejde på fødevarerområdet.
- B4R har deltaget på Folkemødet juni 2018 på Bornholm sammen med Landdistrikternes Fællesråd, hvor der blev gennemført et debatmøde om "værdien af det grænseoverskridende samarbejde på fødevarerområdet", samt et bespisningsarrangement med lokale Lolland-Falster specialiteter.
- Der er gennemført en studietur med 20 deltagere fra Guldborgsund Kommune og danske og tyske B4R-projektpartnere til bornholmske fødevarer netværkspartnere.

Gennem Interreg-projektet **Interconnect** samarbejder kommunen med Business Lolland-Falster for øget erhvervs samarbejde med Rostock. Business Lolland-Falster deltog i marts 2018 på leverandørmessen Liferantentag i Rostock med 11 personer, herunder repræsentanter fra 5 virksomheder. Omkring 170 virksomheder deltog på messen, hvoraf 80 % af virksomhederne var fra Mecklenburg-Vorpommern.

Kommunens erhvervs fremme er udlagt til Business Lolland-Falster (B-LF), som i egen ret gennemfører en række internationale indsatser, der bidrager til øget internationalisering af kommunens erhvervsliv, fx:

- B-LF har taget kontakt til IHK (Industrie- und Handelskammer) i 17 større tyske byer, fx Rostock, Hamborg og Lübeck, hvor interesserede tyske virksomheder inviteres til at lære danske investeringsmuligheder bedre at kende, og inviteres til besøg på Lolland-Falster. Fem tyske virksomheder har på den baggrund etableret lokalkontorer på Lolland-Falster.
- B-LF er partner i Interreg-projektet **Lean Landing**, der giver hands-on viden og indsigt i lokale forhold for virksomheder, der ønsker at etablere sig i et af landene omkring Nordsøen.
- B-LF tilbyder en særlig international aktivitet **The Growth Train Accelerator**, der tilbyder danske og udenlandske virksomheder inden for fødevarer og sundhed et 7 ugers intensivt internationalt vækstforløb. Ud af 15 virksomheder, har 5 af disse tiltrukket ny kapital til deres virksomheder.

BUDGETVOLUMEN AF DET INTERNATIONALE SAMARBEJDE 2016 - 2018

Omfanget af kommunens internationale aktiviteter i rapportperioden 2016-2018 skønnes samlet at have en budgetvolumen på omkring 40 mio. kr. Fordelt på et årligt budgetvolumen svarer dette til 11 mio. kr. De større og mindre projekter udgør 37 mio. kr., hvoraf et enkelt projekt (Østdanske Højmoser) bidrager med et samlet partnerbudget på 20,5 mio. kr. svarende til et årsvolumen på 4,5 mio. kr.

Den eksterne støtte til de større og mindre projekter er på 33 mio. kr., mens ca. 4 mio. kr. finansieres af Guldborgsund Kommune via egne medarbejdertimer.

Udgifter til modtagelse af delegationer, gennemførelsen af studierejser, venskabsbysamarbejdet og udvikling af nye projekter, skønnes til at løbe op i omkring 3 mio. kr., dvs. 1 mio. kr. årligt. Dette finansieres dels via egne medarbejdertimer og dels via kontant finansiering.

Budgetvolumen for nuværende periode ligger ca. 6 mio. kr. højere end for rapportperioden 2013-2015.

Samlet budgetvolumen for internationalt samarbejde i Guldborgsund Kommune, 2016 - 2018

Samarbejdstype	Budget, mio. kr.	Ekstern finansiering, EU og andet, mio. kr.	Finansiering Guldborgsund Kommune, mio. kr.	
			Egne timer	Kontant betaling
Større og mindre udviklingsprojekter	37	33	4	0,0
Delegationer, studierejser, venskabsbysamarbejde, projektforberedelser oa	3	-	1,5	1,5
Samlet	40	33	5,5	1,5

DELTAGELSE AF HELE KOMMUNENS ORGANISATION

En af grundidéerne i Guldborgsund Kommunes internationale samarbejde er, at alle dele af kommunens organisation – i større eller mindre grad – skal have mulighed for at deltage i og få udbytte af det internationale arbejde, herunder EU-støttede projekter. Jo større et driftsområde er, des større gevinst er det muligt at hente gennem internationalt udviklingsamarbejde.

For at støtte inddragelsen af hele kommunes organisation er der udpeget en eller flere internationale kontaktpersoner for hvert af kommunens 9 centre. Dette

er en opgave af mindre omfang, og ofte er det en udviklingsmedarbejder i en stabsfunktion der har denne opgave. De internationale kontaktpersoners rolle er at være sparringspartner for kommunens internationale koordinator, modtage og distribuere partnersøgninger og invitationer til internationale konferencer og kurser, samt at støtte ideudvikling for internationale projekter.

I rapportperioden 2016-2018 har alle centre deltaget i internationale samarbejdsaktiviteter, og princippet om bred deltagelse er således rodfæstet i kommunen, se tabel næste side.

Der er dog stadig en variation i graden af involvering i det internationale arbejde. Fordelt på kommunens centre er der særligt mange internationale aktiviteter under Børn & Læring, Teknik & Miljø samt Borger & Branding som alle har 3 eller flere projekter forankret.

Arbejdsmarkedsområdet har også forankret EU støttede projekter.

Politik & Personales deltagelse i internationale EU projekter skyldes etableringen af en Erhvervs- og Udviklingsenhed under dette center, som nu har forankret projekter inden for erhvervsudvikling.

Internationale aktiviteter fordelt på fagcentre

Center	Deltaget i internationale udviklingsprojekter	Deltaget i internationale projekter som netværkspartner eller associeret partner	Værter/gæster ved internationale besøg
Arbejdsmarked	X	X	X
Borger & Branding	X	X	X
Familie & Forebyggelse			X
Teknik & Miljø	X	X	X
Økonomi & IT			X
Politik & Personale	X		X
Socialområdet	X		X
Sundhed & Omsorg			X
Børn & Læring	X		X

Der er et begrænset internationalt samarbejde blandt centrene Familie & Forebyggelse, Sundhed & Omsorg, Socialområdet samt Økonomi & IT. Deres internationale samarbejde gennemføres hovedsageligt via udvekslinger, dvs. modtagelse af udenlandske delegationer, egne studierejser og internationale elevudvekslinger. Der er forskellige årsager til dette, bl.a. tradition blandt disse centre, men også et mindre udvalg af EU støtteprogrammer, der arbejder inden for disse fagområder. Desuden gennemføres der blandt disse centre (særligt blandt Sundhed & Omsorg) en række udviklingsprojekter, der er finansieret af nationale puljer.

For at igangsætte EU støttede udviklingsprojekter inden for Sundhed & Omsorg og Socialområdet; fx i forhold til velfærdsteknologi, kan der fremover etableres kontakter og aftaler med universiteter, hvor universiteterne påtager sig den ledende projektrolle, mens kommunes rolle fx bliver at være testfacilitet. På denne måde kan kommunen deltage i fx Horizon 2020 projekter, som ellers kan være vanskelige for en kommune at håndtere.

NY INTERNATIONAL RAMMEPLAN OG NUVÆRENDE EU BUDGETPERIODE 2014-2020

Den nuværende EU programperiode slutter i 2020. I 2018 og 2019 er det stadig muligt at ansøge om projektmidler inden for de fleste af de EU programmer, som kommunen hidtil har fået støtte fra. Dog er mulighederne inden for de enkelte EU programmer indsnævret, da budgetterne for visse indsatsområder er opbrugt. Samtidigt skal projekterne være afsluttede og afregnede med udgangen af 2022.

Kommunen har indsendt to EU projektansøgninger til godkendelse i sommeren 2018, og en række projekter er under udvikling. I takt med at igangværende projekter afsluttes i 2018 og 2019, kan der således igangsættes nye projekter. Alligevel vil der sandsynligvis være en nedgang i projektporteføljen i årene 2020-2022, inden nye de EU programmer er klar til at bevilge projekter i den ny programperiode 2021-2027.

Den nuværende Rammeplan for Guldborgsund Kommunes Internationale Samarbejde udløber med udgangen af 2018. En ny Rammeplan vil blive udarbejdet for godkendelse med udgangen af 2018, som vil dække perioden 2019-2022.

RESULTATER OG MÅLOPFYLDELSE AF DEN INTERNATIONALE RAMMEPLAN

1. DET SKAL VÆRE MERE ATTRAKTIVT AT LEVE I OG BESØGE GULDBORGSUND KOMMUNE

Der er otte EU projekter og en række andre internationale aktiviteter (udvekslinger og deltagelse på internationale konferencer), der har bidraget til dette mål. Det er et meget bredt mål med 9 delmål der dækker natur, fritidsliv, kultur, turisme, offentlig transport og landdistriktsudvikling med mere. Dette indeholder også venskabsbysamarbejdet, kapacitetsopbygning ift. internationalt samarbejde og branding af kommunen.

1.1. Det internationale samarbejde har brandet Guldborgsund Kommune, dels gennem en specifik international indsats mht. image, dels ved at det internationale arbejde i sig selv giver branding

Guldborgsund Kommune er tydeligt blevet "brandet" gennem det omfattende internationale samarbejde. Det er en branding der både dækker lokalt, nationalt og internationalt i Østersøområdet og Nordvesteuropa.

Brandingen er opnået gennem kommunens store antal internationale projekter, medlemskabet af Union of Baltic Cities (UBC), medlemskabet af det maritime markedsføringsforum Baltic Sail og et stabilt venskabsbysamarbejde, som er særligt aktivt i forholdt til de tyske venskabsbyer Rostock og Eutin.

- **Interregprojektet Umbrella** giver en særlig branding af kommunen. Her skal Guldborgsund Kommune støtte, at flere af Region Sjællands kommuner, institutioner og foreninger deltager i EU's internationale samarbejdsprogrammer gennem information, kapacitetsopbygning og internationale pilot-aktiviteter. Projektet bidrager også til **kapacitetsopbygning** i Guldborgsund Kommunes internationale arbejde. Umbrella-projektet havde kick-off i februar 2018.
- November 2016. Ni medlemmer af Økonomiudvalget og Direktionen var på studietur til Bruxelles for at høre om EU's udviklingsprogrammer, Zealand Denmark EU Office og de EU politiske dagsordener, der har relevans for Guldborgsund Kommune. Studieturen har bidraget til kapacitetsopbygning og branding af kommunens internationale samarbejde.

Den vellykkede branding af Guldborgsund Kommunen kan ses på forskellige måder. Kommunen:

- modtager regelmæssigt invitationer til internationale projektsamarbejder,
- modtager henvendelser fra lande i Østersøområdet, Nordvesteuropa og Japan med anmodninger om at måtte besøge kommunen,
- omtales i avisartikler (fx Folketidende) og nyhedsbreve (fx Zealand Denmark EU Office),
- omtales på tyske TV stationer og i tyske (Rostock) aviser
- bliver inviteret til at give oplæg på regionale og nationale konferencer om internationalt projektsamarbejde.

Eksempler på artikler i aviser og internettet

Dato	Titel på artikel	Medie
23.11.2016	Guldborgsund til kommuner: Derfor er vi så internationale	www.ZealandDenmark.eu
23.05.2017	Samarbejde på tværs af grænser sikrer udvikling	Lolland-Falster Folketidende
19.06.2017	Flere pendlere gennem Guldborgsund, tak	www.ZealandDenmark.eu
01.02.2018	Guldborgsund viser vej til EU-mulighederne	www.ZealandDenmark.eu
06.02.2018	Guide til EU midler, Guldborgsund Kommune er bedst	Lolland-Falster Folketidende
26.02.2018	Først og vigtigst er råderum og politisk opbakning	www.ZealandDenmark.eu
17.04.2018	Fokus på internationale muligheder	Lolland-Falster Folketidende

Eksempler på omtale på tyske TV-kanaler (NDR, RBB og MDR) om Guldborgsund Kommune

Dato	Titel på artikel	Medie og varighed
19.10.2016	Blaulichttag in Gedser	NDR 12:30
20.10.2016	Seenotretter auf Dänemarktour	RBB 03:08
27.11.2016	Die Dänen kommen	NDR 02:34
04.02.2017	Hybridfahre forbindet	NDR 04:02
14.06.2017	Ostseeflüchtling Michael W.	NDR 06:42
11.09.2017	Olsenbande Stellwerk gerettet	MDR 03:17
27.09.2017	Im Superknast	NDR 03:33
09.02.2018	Deutschland aus Sicht der Dänen	NDR 12:30

Oplæg på konferencer mm. om internationalt projektsamarbejde

Dato	Titel på artikel	Oplægsholder
April 2016	Roskilde Universitetscenter. Forelæsning for studerende om Guldborgsund Kommunes internationale samarbejde	International Koordinator Frede Danborg
Juni 2016	Copenhagen EU Office, Årsmøde. Temaoplæg: Guldborgsund Kommunes erfaringer med EU projekter.	Borgmester John Brædder
Nov. 2016	KL's EU Temadag. Oplæg om Guldborgsund Kommunes EU projekter og international samarbejde på uddannelses- og arbejdsmarkedsområdet	Kommunaldirektør Søren Bonde
Nov. 2016	Roskilde Universitetscenter. Forelæsning for studerende om Guldborgsund Kommunes internationale samarbejde	International Koordinator Frede Danborg
Feb. 2017	Dansk-Tysk Kulturpolitisk Topmøde, Region Syddanmark-Schleswig-Holstein. Tre oplæg om Guldborgsund Kommunes internationale kultursamarbejde.	Allan Gardersøe, Musikskoleleder, Jørgen Lykke Madsen, Kulturkonsulent, Frede Danborg, International Koordinator
Okt 2017	Copenhagen EU Office, Netværksmøde. EU Interreg: Erfaring fra Guldborgsund Kommune.	International Koordinator Frede Danborg

Udover denne omtale og branding af Guldborgsund Kommunes internationale samarbejde, er en stor andel af de enkelte EU projekter, arrangementer og udvekslinger omtalt i artikler i magasiner, aviser, online nyhedsbreve og på TV.

1.2. Det internationale arbejde har bidraget til en bredbånds- og mobildækning i hele Kommunen, der lever op til EUs 2020 mål, at alle skal have adgang til internet med hastigheder på mindst 30 Mb/s

Der har ikke været specifikke aktiviteter inden for dette delmål.

Kommunen har derimod været vært ved udenlandske delegationsbesøg for at berette om kommunens digitalisering i forhold til borgerbetjening:

- December 2016, 10 lokalpolitikere og medarbejdere fra Pohjois-Savo, Finland besøgte kommunen for at høre om kommunens digitaliseringsstrategi i forhold til borgerne og anvendelsen af IT-løsninger til forskellige typer af borgere. Værter: Borgerservice.

- April 2018, 18 politikere og medarbejdere på bibliotek-, kultur og velfærdsområdet fra Kuopio, Finland besøgte Borgerservice og Nykøbing Bibliotek. Gæsterne ønskede at høre om integration af Borgerservice og biblioteket, og anvendelsen af IT i forhold til borgerne. Værter: Biblioteket og Borgerservice.

1.3. Internationalt samarbejde har bidraget til udvikling af løsninger til bedre offentlig transportservice, herunder cykelruter, tilpasset de specifikke behov for lokalområder og grupper

Guldborgsund Kommune er partner i to Interreg-projekter, der på hver sin måde skal støtte mobilitet og bidrage til dette delmål: **Cities.Multimodal** og **Interconnect**. Begge projekter blev igangsat ultimo 2017.

- **Cities.multimodal** skal støtte en bedre fungerende bytrafik i Nykøbing med (1) øget fokus på cyklister og pendlere i indre by og omkring stationspladsen og (2) mobilitetsstyring omkring campus på Merkur Plads for øget anvendelse af cykler og offentlig busser.

HAKKUTTER REGATTA - PÅ VEJ TIL ROSTOCK

- **Interconnect** skal udarbejde forslag for bedre offentlig transport mellem Nykøbing og oplande og i transportkorridoren E55 med forbindelse til Rostock. Samtidigt danner Interconnect rammen om et øget samarbejde mellem Guldborgsund Kommune og Rostock inden for områderne uddannelse, turisme og kultur samt erhvervslivet.
- **Interreg-projektet CoBiUM**; Cargo bikes in urban mobility. Budcykler for godstransport i byområder skal støtte øget anvendelse af el/budcykler for den lettere godstransport i bynære områder for at forbedre bytrafikken og mindske luftforurening. Guldborgsund Kommune er associeret partner i projektet og vil deltage i vidensdeling for løsninger, der kan bidrage til bedre bytrafik i Nykøbing.

1.4. Kommunens kulturinstitutioner deltager i internationale netværk. Internationale udviklingsprojekter har medvirket til udvikling af publikumstilbud og konsolidering

Kulturinstitutionerne er dels kommunale institutioner, dels nogle der er uafhængige af Kommunen. Nogle af de uafhængige kulturinstitutioner, særligt Museum Lolland-Falster og Fuglsang Kunstmuseum har selv et omfattende internationalt samarbejde. Kommunen har tæt dialog med museerne, og er netværkspartner i **interreg-projektet Nordmus**, hvor begge museer er budgetbærende partner. Kommunen er også netværkspartner i **interreg-projektet South Baltic Manors** hvor Museum Lolland-Falster er budgetbærende partner.

Blandt kommunens egne kulturinstitutioner har særligt Guldborgsund Musikskole haft et omfattende internationalt samarbejde. Guldborgsund Musikskole har gennem rapportperioden gennemført samarbejde med musikskolerne i venskabsbyen Eutin, Musik und Kunstschule i Lübeck og Weltmusikschule Carl Orff i venskabsbyen Rostock. Samarbejdet indebærer lærer-udvekslinger, fælles musikcamps og fælleskoncerter.

- Der har været 8 fælles-camps / elevudvekslinger med i alt 120 musikelever; heraf 15 fra Guldborgsund Musikskole
- Der har været afholdt 6 fælleskoncerter (fx Nykøbing Teater 12 marts 2017 med 20 musikere og 350 koncertgæster), og der er gennemført 14 lærerudvekslinger. Desuden har der været samarbejde med musikere fra Cuba og Schweiz.

Musikskolens omfattende internationale samarbejde har hovedsageligt været finansieret af egne driftsmidler, men er også støttet gennem Interreg-projektet KultKit (se herunder) og med støtte fra kommunens internationale samarbejde.

Interreg-projektet KultKIT har gennemført en særlig indsats på kulturområdet. KIT står for kompetencer, interaktion og forståelse, og navnet kultKIT henviser til projektets primære formål at bidrage til bedre sproglige kompetencer og en større kulturel forståelse mellem danskere og tyskere. Projektet har 4 danske partnere fra Region Sjælland og 5 tyske partnere fra Ostholstein/Lübeck-området og det virker særligt gen-

nem uddeling af people-to-people mikroprojekter. I alt har 2.225 danskere og tyskere, særligt unge, deltaget ved KultKITs grænseoverskridende mikroprojekter. Desuden har KultKit støttet og medarrangeret et dansk-tysk skolemøde (se under delmål 2.1.).

Særlig 3 KultKit aktiviteter har haft relevans for Guldborgsund Kommune:

- Guldborgsund Musikskole mødtes i 2016 med Lübeck Musik und Kunstschule og i 2017 med to musikskoler på Femern med elever i alderen 6-10 år. Ved møderne har eleverne og deres undervisere udvekslet musikundervisningsteknikker, spillet sammen og optrådt ved fælleskoncerter. I foråret 2018 blev en tilsvarende musik-camp gennemført i Nykøbing F. med afsluttende koncert på Nykøbing F. Teater.
- Gennem initiativet Mehrsprachigkeit i Lübeck mødtes 15 unge fra Guldborgsund Ungdomsskole med 15 unge fra Lübeck med særligt fokus på sprog og kultur gennem oplevelser i og ved vandet.

- Junior-spillere fra Øster Ulslev Boldklub har i juni 2018 haft en særlig fodboldoplevelse på Uwe Seeler Fussballpark i Malente. I anledning af VM i fodbold i Rusland bliver 60 danske og tyske fodboldspillere i alderen 8-10 år i en weekend trænet af professionelle trænere fra Tysklands nationale fodboldforbund, hvor de afprøver forskellige alternative træningsformer, lærer fodboldudtryk på begge sprog gennem leg, spiller et mini-VM med blandede hold og ser sammen en live VM-kamp på TV mellem Tyskland og Sverige.

1.5. En bred gruppe af foreninger har deltaget i internationalt samarbejde, ofte i form af udvekslinger, venskabsbysamarbejde og partnerskabs-samarbejde

Et stort antal af kommunens borgere har deltaget i internationalt samarbejde gennem foreninger inden

for kultur, fritidsliv, sport og undervisning. Dette er rapporteret herunder efter venskabsbyer eller andre internationale fora fx Union of Baltic Cities. Kommunale aktiviteter i forhold til venskabsbysamarbejdet beskrives også her.

ROSTOCK

Rostock er Kommunens vigtigste venskabsby og i øvrigt kommunens vigtigst internationale samarbejdspartner. Sammen med Rostock har der også været gennemført en række aktiviteter, der er beskrevet under andre delmål, fx 1.6 turisme.

- Foreningen Vinterbadenetværket i Guldborgsund har været på besøg i Rostock hos deres venskabsforening Rostocker Seehunde i februar 2017 og februar 2018 med i alt 9 personer.

En brugergruppe omkring Marinestationen på Gedser Odde etablerer hvert år en udstilling i samarbejde mellem danske og tyske kunstnerne:

- På Marinestationen på Gedser Odde blev der august / september 2016 vist udstillingen Menchenbilder aus Rostock 1967-1996 af Gerhard Weber. Udstillingen blev åbnet af Michaela Selling fra Rostock Bystyre og Borgmester John Brædder. Udstillingen havde 487 besøgende og blev efterfølgende vist 3 uger på Nykøbing Katedralskole.
- På Marinestationen blev der i juni 2017 vist udstillingen Über die Ostsee in die Freiheit (Maritim flugt fra det tidligere Østtyskland), der var opsat i samarbejde mellem Museum Lolland-Falster, Behörde-Stasi-Unterlagen og Rostock Bystyre. Udstillingen blev åbnet af Dr. Volker Höffer, BStU, Rostock og udvalgsformand Martin Lohse. Udstillingen havde 1019 besøgende.

- På Marinestationen vil der juli 2018 blive vist udstillingen Sommer Edition af en dansk-tysk kunstnergruppe.
- Jesper Clemmens bog om Dietrich Rohrbeck, der hjalp mere end 50 flygtninge ud af Østberlin under den Kolde Krig, blev præsenteret ved et internationalt arrangement i Gedser september 2017. Forfatteren og Scandlines var værter for arrangementet der havde 60 gæster, bl.a. tidligere flygtninge og flugthjælpere, repræsentanter fra Den Tyske Ambassade i København, Den Danske Ambassade i Berlin og STASI arkivet i Rostock. Udstillingen Gedser Porten til Europa i Gedser Færgehavn blev til lejligheden udvidet med et nyt tårn, der beskrev denne del af Gedsers internationale rolle under den kolde krig. Borgmesteren åbnede udstillingen ved denne histori-

FOTOGRAF GERHARD WEBER, KULTURCHEF I ROSTOCK MICHAELA SELLING OG JOHN BRÆDDER, BORGMESTER, AUGUST 2016.

ÅBNING AF KUNSTUDSTILLING PÅ GEDSER MARINESTATION, AUGUST 2016.

VINTERBADE-NETVÆRKET FRA GULDBORGSUND PÅ BESØG HOS ROSTOCKER SEEHUNDE, FEBRUAR 2017

ske begivenhed.

- Ved indvielse af Scandlines to ny hybridfærger Berlin (maj 2016) og Copenhagen (februar 2017) deltog Guldborgsund Kommune og Hansestad Rostock. Indvielsen af færgen Copenhagen havde et særligt lokalt fokus med deltagelse af ca. 90 borgere, politikere og medarbejdere fra Rostock og Guldborgsund Kommune. Musikken blev leveret af Weltmusikschule Carl Orff og Guldborgsund Musikskole.
- Rostock fejrer i 2018 byens 800 års jubilæum, og Guldborgsund Kommune deltager som venskabsby på en særlig måde i fejringen. Der er politisk deltagelse ved festligholdelsen i juni, der er udarbejdet 3 videohilsner (ca. 1 minuts varighed fra Nysted Håjkutter Regatta, borgergruppe i Gedser og fra Borgmesteren). Derudover spiller Saksøbing Tambour Korps og Brass Band med 50 musikere og hjælpere ved den store parade i Rostock den 24 juni. Storstrøm Kammer Ensemble er inviteret til at spille i Rostock efter sommerferien 2018.
- April 2016 havde kommunen besøg af Michaela Selling, Kulturchef i Rostock Bystyre og Steffen Stuth, Leder af Det Kulturhistoriske Museum i Rostock for at drøfte mulighederne for fremtidige kultursamarbejde på tværs af Østersøen. Gæsterne besøgte Marinstationen og Gedser-borgere på Gedser Odde, Fuglsang Kunstmuseum og Nysted.

EUTIN

- Tysk-Klubben er en forening, der samler mennesker fra Lolland Falster, som ønsker at lære tysk, besøge Tyskland, og lære om tysk kultur. Tysk-Klubben har besøgt deres venskabsforening Dansk-Klubben i Eutin 3 gange i 2016 og 2017 med i alt 20 borgere fra Guldborgsund Kommune.

IISALMI

- Foreningen Nordens Guldborgsund afdeling deltog med 2 repræsentanter ved fejringen af Finlands 100 år jubilæum juni 2017.

HARJU AMT, HERUNDER TALLINN

- Vinterbadenetværket Guldborgsund havde i marts

2018 seks deltagere med til Verdensmesterskaberne i Vinterbadning i Tallinn; her deltog de i 3 svømmediscipliner.

LIEPAJA

Liepaja er en væsentlig samarbejdspartner i kommunens internationale skole- og ungdomssamarbejde (se under delmål 2.1.)

- Borgmester og Kommunaldirektør deltog i september 2016 i fejringen af 25 års jubilæet for genetableringen af de diplomatiske forbindelser mellem Letland og Danmark.

SOUTH BALTIC PROGRAMME

Dette Interreg-program har siden 2008 været et væsentlig støtteprogram for kommunens internationale samarbejde. Kommunen deltager derfor ved programmets årlige konferencer:

- November 2016, Warnemünde, Rostock
- September 2017, Roskilde Universitet, Roskilde.
- Maj 2018, Klaipeda, Litauen.

UNION OF THE BALTIC CITIES (UBC)

UBC er en sammenslutning af 100 byer i de 10 lande omkring Østersøen. UBC, der blev oprettet i 1991, tjener som et netværk for kommunalt politisk og fagligt samarbejde i Østersøregionen. De danske medlemmer af UBC er Århus, Kolding, Næstved og Guldborgsund Kommuner. UBC arbejder gennem arbejdsgrupper (kommissioner), der bredt dækker det kommunale opgavefelt: uddannelse, energi, miljø, kultur, sundhed og sociale anliggender, byplanlægning, ungdomssamarbejde samt lokal sikkerhed. UBC giver mulighed for faglige netværk, viden og inspiration, mulighed for deltagelse i internationale konferencer og kurser samt fælles udvikling af projekter. UBC foretager politisk varetagelse for udviklingstendenser i Østersøområdet og er bl.a. høringspartner i forhold til EU's Østersøstrategi.

Guldborgsund Kommune har væsentlige kultur- og turismeattraktioner omtalt i UBC Calender (på nettet) og har jævnligt artikler i UBCs tidsskrift, UBC Bulletin.

Seks medarbejdere fra kommunen, herunder fra Ungdomsskolen, deltog ved Union of Baltic Cities generalforsamling Växjö 24 – 27 oktober 2017.

GULDBORGSUND KOMMUNE DELTOG VED INDVIELSEN AF SCANDLINES TO NYE HYBRIDFÆRGER, MAJ 2016 OG FEBRUAR 2017.

1.6. Internationalt samarbejde og udviklingsprojekter har medvirket til udvikling af kvalitet og bredde i turismetilbuddene i kommunen

For gennemførelsen af dette mål, har der været en bred og omfattende indsats, hvor kommunen har været i tæt partnerskab med turismeerhvervet og frivillige. Desuden foregår der en turisme- og fødevarerindsats i regi af Interreg-projektet **Benefit for Regions** som er beskrevet under delmål 5.6.

- Nysted Hajkutterforening gennemfører årligt en stor **Hajkutter Regatta** mellem Nysted og Rostock med tilhørende flere dages havnefest og besøg af flere tusinde gæster. Regattaen er en prolog i forhold i Rostocks store Hanse Sail i starten af august. Der deltager årligt 15 - 19 hajkuttere fra bl.a. Tyskland, Danmark, Estland, Polen og Rusland. Under havnefesten har turister mulighed for at tage på kystture med hajkutterne og at sejle med til Rostock under regattaen.
- **Hajkutter regattaen** har 10 års jubilæum august 2018. Der er derfor planlagt en omfattende fejring gennem (1) en international konference Traditional Ships in European Waters – best practice of operation and preservation, (2) Baltic Singing and Dancing Day med deltagelse af grupper fra Litauen, Sverige, Polen, Tyskland og Danmark og (3) Baltic Sail Nations Cup med Nysted Sejlklub som vært.
- **Baltic Sail** er et maritimt markedsføringsforum med deltagelse af Rostock, Klaipeda, Gdansk, Karlskrona, Riga og Guldborgsund Kommune. Nysted Hajkutter Regatta udfylder kommunens medlemskab og har her et samarbejdsforum og adgang til international

markedsføring. Kommunen deltager sammen med Nysted Hajkutter Regatta ved to årlige planlægningsmøder i Østersøområdet.

- I juli 2016 deltog borgmesteren sammen med frivillige fra Nysted Hajkutterforening og sejlsportsfolk fra Stubbekøbing ved Baltic Sail maritim konference og kapsejls i Gdansk Polen, hvor også medlemskab af Baltic Sail blev fornyet for en 5-årig periode.
- I hvert af årene 2016, 2017 og 2018 (gennem 4 - 5 dage i starten af august) har Marielyst Turistinformation deltaget ved **Hanse Sail** i kommunens venskabsby Rostock med turistbussen som turismestand. Hanse Sail har årligt mere end 1 mio. gæster, hovedsageligt tyskere. Fra den mobile turismestand uddeles der 2.500 brochure; LF-kataloget, 1-dagsture, Velkommen til Guldborgsund, Cykelblomsten, foldere fra attraktioner, mm. Borgmester og kommunale medarbejdere deltager ved de årlige Hanse Sail.
- I hvert af årene 2016, 2017 og 2018 har Nykøbing Turistforening og Brandmuseet og frivillige i 10 dage i starten af juli deltaget ved **Warnemünde Woche** med turistbussen som turismestand og brandbiler som blikfang og deltagelse i parade. Dagligt har omkring 3.000 gæster passeret turismestanden, og hvert af årene har man uddelt omkring 4.000 kataloger, brochurer og turismekort. Deltagelsen har også været anledning til møder mellem de to borgmestre og mellem medarbejdere fra Rostock Bystyre og kommunen.
- I hvert af årene 2016, 2017 og 2018 har Marielyst / Sydfalster Turist og Erhvervsforening været vært for 80 - 100 **turistfolk fra Warnemünde og Rostock**. På Marielyst Torv har der været fest, og gæsterne har optrådt med musik, kor og line dance mm.

- Marielyst Turistinformation har deltaget ved **Ostseemesse i Warnemünde** februar 2018. Over 6 dage besøges messen årligt af ca. 45.000 hovedsageligt tyske gæster. Messen giver dels indblik i de tyske feriegæsters ønsker og hvad de ser frem til på deres destination, dels giver det mulighed for at informere om Guldborgsund og Marielysts attraktioner samt at uddele kataloger og brochurer. Der blev således uddelt 1.000 LF-kataloger, 600 1-dagsture foldere, 600 feriehuskataloger og desuden 2.000 brochurer om Nysted, Gedser, Nykøbing Zoo, Cykelblomsten, Krokodille Zoo, Bøtøskoven mm.
- Det internationale samarbejde har støttet revision og genoptryk af **Cykelblomsten Guldborgsund** på engelsk (2.000 stk.) og på tysk (3.000 stk.).
- **Baltic Sea Tourism Forum** er et Rostock-baseret netværk for internationalt turismesamarbejde og som bl.a. deltager i udmøntningen af EU Strategy for the Baltic Sea Region. Guldborgsund Kommune holder kontakt til netværket og deltog ved den årlige konference i Turku november 2017. Her blev Nysted Hajkutter Regatta og Baltic Sail præsenteret.
- **Interreg-projektet React** støtter synliggørelse, markedsføring og forretningsudvikling af aktiv kystturisme inden for områderne vandsport (kajak), strandliv, vandring, cykling og lystfiskeri. Business Lolland-Falster er budgetbærende partner, og Guldborgsund og Lolland Kommuner er således kun indirekte tilknyttet projektet. Kommunerne deltager bl.a. gennem netværksmøder og workshops for turismevirksomheder i begge kommuner og udfærdigelse af GIS materiale for cykelruter. Resultater fra React omfatter bl.a. en strandklub-event på Marielyst strand, en fiskeguide, forretningsplan for guidede kajakture og cykeloplevelser på Lolland-Falster, samt markedsføring der i 2017 nåede mere end en halv mio. turister igennem online annoncering, presseture og besøg fra bloggere.
- Oktober 2016 deltog to ledere (direktør og centerchef) på **studietur til Irland** sammen med Business Lolland-Falster og regionale aktører, hvor man besøgte the Wild Atlantic Way. Attraktioner og besøgssteder bindes sammen af en sammenhængende vandrerute langs Irlands Atlanterhavskyst.
- April 2016. Fem medlemmer af Kultur, Turisme og Bosætningsudvalget og medarbejdere var på **studietur til Barcelona**, for at lære om medborgerskab, social integration og samskabelse.

NATURGENOPRETNING AF HORREBY LYNG HØJMOSE PÅ FALSTER.

1.7. Internationalt samarbejde og udviklingsprojekter har medvirket til naturgenopretning og til en bæredygtig og mangfoldig natur i udvalgte naturområder; har øget tilgængelighed til naturen og markedsført en bæredygtig benyttelse af naturen

- **Life+ projektet Østdanske Højmoser** skal sikre naturgenopretning af Horreby Lyng højmoser – en truet naturtype – der er udpeget som Natura 2000 område. Der er gennemført omfattende anlægsarbejder for at fastholde vandet i højmosen og for at stoppe tilløb af næringsholdigt vand fra de omkringliggende marker. Der er foretaget anlægsarbejder for at muliggøre nye arealer kan udvikle sig til højmoser og der er spredt sphagnum i vandhullerne. Bevoksninger er ryddet og området er gjort tilgængeligt for besøgende med plankestier, stier og skilte. Et naturrum er under etablering for at skabe enkle faciliteter for formidling, undervisning og ophold. I forbindelse med projektet har der gennem organiserede ture været omkring 1.000 besøgende til området. Desuden har der i årene 2015, 2016 og 2017 været over

5.000 årlige besøgende i Horreby Lyng. Projektet har særligt fokus at skabe bedre leveforhold for stor Kærguldsmed og øget viden om naturgenopretning af højmoser. Projektområdet var i starten på 188 ha, men er nu udvidet til 258 ha, så det dækker hele Natura 2000 området rundt om den egentlig højmose på 150 ha. Projektet gennemføres i samarbejde med Sorø Kommune, som gennemfører en retablering af et højmoserområde i Store Åmose. Der er internationale netværksaktiviteter i form af konferencer og studieture, fx til Sverige og Letland.

- **Interreg-projektet Coastal Angling Tourism (CATCH)** støtter bæredygtigt lystfiskeri omkring den Sydlige Østersø og ledes af Rostock Universitet. Kommunen er indirekte partner i projektet via medlemskabet af Fishing Zealand. Som en del af CATCH vil der blive udfærdiget en vejledning for etablering af geddefabrikker og to film der viser en sådan geddefabrik og skånsomme metoder for "fang og læg tilbage" af gedder. En international internet-plattform for sjællandske lystfiskersteder og faciliteter er under etablering.
- Oktober 2016 var seks medarbejdere fra teknik og miljøområdet med relationer til internationalt projektsamarbejde på **studietur til Bruxelles**. Programmet indeholdt muligheder for internationalt samarbejde og EU projekter på teknik og miljøområdet; bioøkonomi, cirkulær økonomi og vedvarende energi; naturbeskyttelse og EU's Life+ program samt ny tendenser inden for offentlig transport og energi til transport.
- Januar 2018. Besøg af forsker fra Policy Research Institute, Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries (PRIMAFF), Japan, for drøftelser om kommunens anvendelse af strategier for bæredygtig udvikling inden for landbrug, landdistriktsudvikling og vedvarende energi. Vært: Planlægning for Land & By.

1.8. Internationalt samarbejde har bidraget til udvikling af metoder for imødegåelse af følgerne af klimaforandringerne og faren for oversvømmelser

Det har ikke været specifikke indsatser i forhold til dette delmål.

1.9. Støtte til kommunens uddannelsesinstitutioners internationale samarbejde har medvirket til at tiltrække unge mennesker og styrket Nykøbing Falster som attraktiv uddannelsesby

Uddannelsesinstitutionerne er uafhængige af kommunen, og indsatsen på dette område er således

indirekte. Guldborgsund Kommune deltager i en række internationale projektsamarbejder, som medvirker til et øget og bedre uddannelsesstilbud blandt de uddannelsesinstitutioner der findes i kommunen, dvs. Nykøbing. Dette gælder interreg-projekterne **BIOCAS** og **Boosts**, som er beskrevet under delmål 2.4. Desuden udfører Guldborgsund Kommunes Musikskole et stort internationalt samarbejde, der også medvirker til at tiltrække unge mennesker og styrke Nykøbing Falster som attraktiv uddannelsesby. Dette er beskrevet herunder under delmål 2.1.

- Gennem Interreg-projektet **Benefit for Regions (B4R)**, der er beskrevet under delmål 5.6, har kommunen været medinitiativtager og medarrangør til Food Days 2018 som foregik på Engestofte Gods maj 2018. Her havde mere end 150 studerende fra Professionshøjskolen Absalon produceret løsningsforslag til de udfordringer, som lokale fødevarerhverv arbejder med, for at producere verdens bedste lokale fødevarer fra Lolland-Falster.

2. FLERE UNGE SKAL GENNEMFØRE EN KOMPETENCEGIVENDE UDDANNELSE

Dette internationale samarbejde er præget af det meget store antal elever, studerende og lærere der er involveret, i alt har mere end 1.600 elever og ca. 300 voksne deltaget, heraf ca. 500 elever og 120 voksne fra Guldborgsund Kommune.

2.1. Kommunens dagtilbud og skoler har deltaget i internationalt samarbejde for udvikling af kvalitet og tilbud, ved at personale har mødt kolleger fra udlandet og har gennemført samarbejde mellem institutionerne

- **Interreg-projektet Exchanges for All**, med Guldborgsund Kommune som ledende partner, har etableret et netværk og samarbejde mellem lærer og skoleledelse for ca. 15 skoler i Østersøområdet; Rostock, Wejherowo-området i Polen, Klaipeda, Kalmar, Liepaja og Karksi-nuia i Estland.

Netværket hedder 'Exchanges for All' og har udviklet en praktisk metode for udvekslinger; ungdomslejre af en uges varighed, som er billige at gennemføre og giver læring og dannelse til de unge. Under en udveksling er der 3-4 lejre rundt om Østersøen samtidigt. En bus med 50 elever starter i "den ene ende" af rækken af lejre og sætter 10-15 elever af og samler nye elever op ved hver lejr. De unge bor på skolen eller tilsvarende billigt / gratis. På en lejr er der ca. 50 unge der i mindre grupper arbejder med musik, tekster, dans

UNGDOMSUDVEKSLING GULDBORGSUND UNGDOMSSKOLE SAMMEN MED UNGE FRA FINLAND, LETLAND OG LITAUEN - AUGUST 2017.

og akrobatik. De unge kommer alle til at tale engelske foran de øvrige 49 deltagere og prøver at stå på en scene for at synge, danse og lave akrobatik.

Der har været afholdt 11 ungdomslejre i Guldborgsund Kommunes skoler; Fjordskolen / Sophieskolen, Nørre Alslev Skole, Stubbekøbing Skole, Sydfalster Skole og Nysted Skole, ligesom CultHus, Ung Kultur i Stubbekøbing og Ungdomsskolen også har deltaget i udvekslingerne.

- **Interreg-projektet Let's do It**, med Sophieskolen som leder og 6 partnerskoler rundt om Østersøen, har inden for netværket 'Exchanges for All' arbejdet videre med udvekslingsmetoden. De har desuden gennem en række udvekslinger, arbejdet med metoder for hvordan skoler i undervisningen kan inddrage emner om at standse klimaforandringer og reducere CO² udledning.

Projektet har i november 2016 og marts 2017 gennemført 2 internationale kurser for lærere om international projektudvikling og -implementering. I begge kurser deltog 30 lærere fra partnerskolerne.

Let' Do It blev afsluttet med en international konference 9-12 april 2018 "International Mobility as a Learning Method in Schools" med 50 lærere, skoleledere og udviklingsmedarbejdere fra Danmark, Sverige, Tyskland, Polen og Litauen. Konferencen opsamlede og evaluerede erfaringerne fra metodeudviklingen og de sidste 3 års udvekslinger. Konferencen og det internationale skolesamarbejde blev omtalt i en helsides artikel i LF Folketidende 11. april 2018.

- Østreskole havde i april 2016 fem lærer på studietur til kommunens finske venskabsby Iisalmi for at undersøge udskolingen – overgang fra folkeskole til ungdomsuddannelserne, og hvordan man gør i Finland og hvad kan vi lære af dem. Delegationen besøgte bl.a. to skoler, et gymnasium og en erhvervsskole.
- Center for Børn & Læring arrangerede september 2016 et studierejse for 9 skoleledere, medarbejdere og skolebestyrelsesformand og Ungdomsskolen til Klaipeda og kommunens venskabsby Liepaja. Delegationen besøgte to igangværende camps og lokale skoleledelser og myndigheder. Studierejsen gav et førstehåndsindtryk af ungdomslejrene til brug for det videre udvekslingsarbejde, og styrkede skolesamarbejdet med de to byer Klaipeda og Liepaja.
- I regi af **interreg-projektet KultKit** var Center for Børn & Læring i november 2017 medarrangør for Dansk-Tysk faglig erfaringsudveksling på skoleområdet, hvor 33 danske og tyske lærere og ledere, heraf 15 fra Guldborgsund Kommune, udvekslede erfaringer og viden, drøftede forskelle og ligheder og muligheder for fremtidigt samarbejde.
- I januar 2018 var 4 ledere og medarbejdere fra Center for Børn & Læring sammen med en medarbejder fra Center for IT på studietur til BETT 2018, London, som er en stor IT- og uddannelseskonference og messe. De var også på skolebesøg på West Thornton Primary Academy. Et fokus på studieturen var iPads muligheder i undervisningen.

- Guldborgsund Ungdomsskole har et tydeligt internationalt samarbejde, særligt i regi af Union of Baltic Cities (UBC), hvor Kolding og Guldborgsund sammen med ca. 10 andre kommuner rundt om Østersøen (fx Gävle, Tallinn, Riga og Turku) deltager i UBC's Youthful Cities Commission, bl.a. med ungdomsudvekslinger. Ungdomsskolen deltog i UBC General Conference Växjö 24-27 oktober 2017 med en gruppe på 10 unge, der deltog med indlæg og optræden ved konferencen.

2.2. Kommunens folkeskoler har deltaget i internationalt samarbejde (fx udvekslinger) for dannelse af elever og styrkelse af internationalt udsyn gennem kulturmødet

- Med netværket 'Exchanges for All' som ramme er der i 2016 og 2017 gennemført 17 internationale udvekslinger, med i alt 850 unge, og godt 100 voksne. Heraf kom de 230 unge fra skoler i Guldborgsund Kommune. I 2018 er der gennemført eller planlagt 9 udvekslinger med 437 unge og 68 voksne, heraf er 135 unge fra Guldborgsund Kommune.
- Ungdomsskolen gennemførte i 2016 og 2017 tre 3 ungdomsudvekslinger med deltagelse af unge fra Helsinki, Liepaja og Klaipeda; i alt 153 unge hvoraf 40 unge var fra Guldborgsund Kommune.

De i alt 29 udvekslinger ovenfor er blevet støttet af de to nævnte interregprojekter **Exchanges for All** og **Let's do It** og af fire mindre projekter under EU's Erasmus+ og Nordisk Råds Nordplus Junior.

- Møllebakkeskolen har etableret **venskabsskole med Ecole Internationale Schule**, Rostock, og har i november 2017 været på en uges udveksling med 16 elever fra 8 klasse og 2 voksne. I Juni 2018 var der genbesøg fra Rostock med et tilsvarende antal elever og voksne. Det er planlagt at fortsætte denne udvekslingsaktivitet mellem de to skoler.

2.3. Det internationale samarbejde har medvirket til at løfte socialt udsatte børnegrupper, og har udviklet redskaber for en tidlig indsats

De ovenstående udvekslingsaktiviteter har i en vis udstrækning inkluderet udsatte børn blandt de skoleklasser der har deltaget, hvilket hænger sammen med den inklusionsdagsorden, der følges på skoleområdet. Der har ikke været specifikke internationale aktiviteter vedr. udsatte børnegrupper.

Vedrørende en tidlig indsats for børn:

- Et flerårigt internationalt samarbejde er etableret mellem ledere og medarbejdere fra børnehuset Sofiehuset og en partnerinstitution Százholdas Pagony Óvoda Rösztke i Ungarn. Seks til otte ledere og medarbejdere fra de to lande skiftes hvert andet år til at besøge hinanden. Besøgene indeholder udveksling af pædagogiske metoder. Fra Ungarn er de interesseret i kommunens kompas-læreplaner. Fra kommunens side ønsker man at høre om deres metoder og struktur med højere medarbejdernormeringer, forældre-frivillige og ingen forældrebetaling for dag-institutionspladser.

2.4. De eksisterende uddannelsesinstitutioner i kommunen har deltaget i internationale samarbejder og partnerskaber for udvikling af øget og bedre uddannelsesstilbud

Uddannelsesinstitutionerne er uafhængige af kommunen, og indsatsen på dette område er således indirekte. Guldborgsund Kommune deltager i en række internationale projektsamarbejder, som medvirker til et øget og bedre uddannelsesstilbud blandt de uddannelsesinstitutioner der findes i kommunen, dvs. Nykøbing.

- **Interreg-projektet BIOCAS** har både CELF / CELF-HTX og Guldborgsund Kommune som partnere. Biocas danner rammen om et lokalt partnerskab med 5 danske partnere, hvor Guldborgsund Kommune er faglig leder og CELF er administrativt leder. Projektet giver forbedrede laboratoriefaciliteter og styrket curriculum inden for temaerne biomasse og energi for CELFs HTX studerende.
- Roskilde Universitet og Guldborgsund Kommune har i oktober 2017 indgået en **samarbejdsaftale**, hvor det internationale samarbejde vægtes højt, som et redskab for implementeringen af samarbejdsaftalen. Det internationale samarbejde kan også inddrage Nykøbing Katedralskole, CELF-HTX, EASJ og UCSJ/Absalon.
- Center for Børn & Læring har i januar 2017 og november 2017, i fællesskab med Kommunens Internationale Koordinator og Zealand Denmark EU Office, været værter for **Erasmus+ informationsmøder**, der henvender sig til skoler og uddannelsesinstitutioner om EU støttemidler fra Erasmus+ programmet. I alt deltog 20 deltagere, hvoraf 10 repræsentanter var fra 6 skoler, uddannelsesinstitutioner og uddannelsesvejledning.

UNGDOMSUDVEKSLING GULDBORGSUND UNGDOMSSKOLE SAMMEN MED UNGE FRA FINLAND, LETLAND OG LITAUEN PÅ NØRRE ALSLEV SKOLE - AUGUST 2017

2.5. Unge har benyttet uddannelsesmuligheder i udlandet, herunder praktikforløb i udlandet; og udenlandske unge har gennemført praktikforløb i Guldborgsund Kommune

- **Interreg-projektet BOOST** har deltagelse af CELF og SOSU-Nykøbing sammen med kommunen, Lolland Kommune og tyske partnere for at formidle praktikpladser i Tyskland for lærlinge på Lolland-Falster. Desuden medvirker Boost til internationalisering af de unge og de faglige erhverv.
- I årene 2016-2017 har Boost formidlet praktikpladser i Tyskland for 67 lærlinge. Praktikken har hovedsageligt været af 3 ugers varighed, mens enkelte har haft perioder på op til 2 år. Fagområderne har inkluderet tømrere, kokke, elektrikere, bagere og handelselever. I 2018 vil omkring 30 unge komme i praktik i Tyskland. Her vil der i højere grad blive tale om HHX-elever på 14-dages praktik.
- Boost har gennemført job-swap mellem jobcentermedarbejdere og undervisere, i alt 10 personer fra Tyskland og Lolland-Falster. Boost støtter desuden lediges jobsøgning i Tyskland. Projektets resultater har medført at ideen bag Boost nu har bredt sig til Rostock, hvor man også er interesserede i danske lærlingepraktikanter.
- Center for Sundhed & Omsorg / Ældreplejen har haft fem **SOSU-elever** i 5-ugers-praktik i udlandet i 2017; i Holland og Tyskland. Et tilsvarende antal udenlandske elever har været i praktik i kommunen. Desuden har fem SSH-elever været på 1-uges praktik i Lübeck gennem interreg-projektet **Boost**, og et tilsvarende antal kommer i praktik i Lübeck i 2018.

- **CultHus** har gennem årene 2016, 2017 og 2018 haft 10 unge volontører tilknyttet i perioder af 9 måneder. De unge kom fra Letland, Portugal, Rumænien og Italien. CultHus har desuden været praktiksted for udenlandske unge, der studerede Lesiure Management på UCSJ / Absalon.

3. SUNDHEDSTILSTANDEN BLANDT KOMMUNENS BORGERE SKAL FORBEDRES

Det internationale samarbejde på sundhedsområdet er hovedsageligt gennemført gennem værtskaber for udenlandske delegationer og ved studieture til udlandet, samt gennem unges praktikophold i udlandet (se under delmål 2.5. herover samt effektmål 4.). Disse udvekslingsaktiviteter giver ny viden, inspiration, refleksion og netværk. De kan dog kun i mindre omfang relateres til specifikke delmål.

3.1. Det internationale samarbejde har bidraget til at mindske den sociale ulighed inden for sundhed, fx via internationale aktiviteter i projektet "Broen til bedre sundhed", således at borgerne i Guldborgsund har opnået flere raske leveår, og middellevetiden kommet tættere på niveau med resten af landet

Det har ikke været specifikke indsatser i forhold til dette delmål.

3.2. Det internationale samarbejde har bidraget til at udvikle løsninger og metoder, der skaber mest muligt sundhed for færre ressourcer, både på kort og lang sigt, i samspil med borgerne og andre sundhedsaktører

Det har ikke været specifikke indsatser i forhold til dette delmål.

3.3. Det internationale samarbejde har bidraget til udvikling af strukturelle tiltag og sunde rammer særligt mht. kost, rygning, alkohol og motion, samt emner fra Sundhedsstyrelsens Forebyggelsespakker

Det har ikke været specifikke indsatser i forhold til dette delmål.

3.4. Det internationale samarbejde har bidraget til gennemførelsen af en helhedsorienteret sundhedsindsats på tværs af Kommunens politikområder, med inddragelse af fx skoleområdet og naturområdet

Det har ikke været specifikke indsatser i forhold til dette delmål.

4. ÆLDRE OG HANDICAPPEDE SKAL I STØRRE OMFANG MESTRE EGET LIV

Det internationale samarbejde i forhold til ældre og handicappede, er hovedsageligt gennemført gennem værtskaber for udenlandske delegationer og ved studieure til udlandet, samt gennem unges praktikophold i udlandet. Disse udvekslingsaktiviteter giver ny viden, inspiration, refleksion og netværk. De kan dog kun til en vis grad henføres til specifikke delmål.

I 2016 indgik Center for Sundhed & Omsorg og Center for Socialområdet en aftale med et privat firma om at modtage delegationsbesøg fra Japan mod en mindre dagspris. Det har i 2016 og 2017 resulteret i 3 besøg fra Japan:

- Februar 2016. Besøg af japansk delegation med 28 universitetsstuderende og undervisere på velfærdsområdet. De hørte om sundhed, ældrepleje og

handicapområdet med aktivitetstilbud og boliger for handicappede. Gæsterne besøgte desuden SOSU-Nykøbing, Plejecenter Bakkehuset, Nordbyskolen. Værter: Sundhed & Omsorg og Socialområdet.

- Juni 2016. Besøg af 8 medarbejdere og ledere fra privat velfærdsinstitution i Japan, der arbejder med handicappede børn og voksne på mere end 10 forskellige institutioner. Gæsterne besøgte i Saksøbing Besøgsgården og Gartneriet samt beskæftigelsestilbud. Værter: Socialområdet og Guldborgsund Handicap.
- Januar 2017. Besøg af japansk delegation med 19 lokalpolitikere og studerende samt nøglepersoner inden for velfærdsservice, fødevarer og genopbygningen af Higashimatsushima. Gæsterne besøgte plejecenteret Bakkehuset og hørte om velfærdssystemet for ældre i Danmark og besøgte SOSU-Nykøbing. Besøget var en del af markeringen af 150 års jubilæet for de diplomatiske forbindelser mellem Japan og Danmark. Gæsterne besøgte også REFA for at høre om grøn lokal energiforsyning. Værter: Sundhed & Omsorg.
- April 2016. Besøg af delegation på 8 politikere og embedsfolk fra Tczew, Polen. Gæsterne besøgte aktivitetshuse, værksteder og botilbud hos Handicap Guldborgsund og socialpsykiatrien. Værter: Guldborgsund Handicap.
- August 2016. Besøg af 11 lokalpolitikere fra Follorådet, Norge, der dels ønskede at høre om digitaliseringsredskaber og kommunesammenlægning, dels om kommunal velfærd og ældrepleje. Værter: Borgerservice og Sundhed & Omsorg.
- April 2017. Besøg af 30 medlemmer fra Fagforbundet i Norge, der kom for at høre om skole, ældrepleje og kommunal administration. De var opdelt i grupper og besøgte rådhuset, skoler og plejecentre. Værter: FOA Guldborgsund. Besøget var et genbesøg efter 40 tillidsrepræsentanter havde besøgt Norge.

FEBRUAR 2016. BESØG AF JAPANSK DELEGATION MED 28 STUDERENDE OG UNDERVISERE FRA VELFÆRDSOMRÅDET. DE HØRTE OM SUNDHED, ÆLDREPLEJE OG HANDICAPOMRÅDET.

STUDIETUR TIL ALZHEIMER SCOTLAND. STOL MED KONTRASTFARVE, SÅ DET ER NEMT AT VIDE, HVOR MAN SKAL SÆTTE SIG, MAJ 2016.

DEMENSVENLIGE GENNEMSIGTIGE KØKKENSKABE, MAJ 2016.

4.1. Det internationale samarbejde har bidraget til at udvikle nye fleksible tilbud, der kan oprettes og afvikles efter borgerens behov

Det har ikke været specifikke indsatser i forhold til dette delmål.

4.2. Det internationale samarbejde har bidraget til øget brug af velfærdsteknologi der supplerer hjælp og gør borgeren i stand til at mestre flere ting selv, fx ved spisning, vask, rengøring

Det har ikke været specifikke indsatser i forhold til dette delmål.

4.3. Det internationale samarbejde har bidraget til et mere rummeligt arbejdsmarked herunder via beskæftigelsestilbud på sociale virksomheder

- Projekt Det Rummelige Arbejdsmarked; dagbeskæftigelse. Guldborgsund Handicap deltog i 2016 via Det Europæiske Hus, Danmark, i et samarbejde med rumænske og italienske partnere for skabelse af en webbaseret platform for at afsætte varer, der produceres af voksne med handicap. Projektet afdækkede kompetencer blandt de voksne med handicap i forhold til keramikproduktion, som kunne danne grundlag for en socialøkonomisk virksomhed. Keramikprodukterne afsættes nu lokalt på gårdbutikker mm. og bidrager til meningsskabende aktiviteter blandt borgerne hos Guldborgsund Handicap.

4.4. Det internationale samarbejde har bidraget til en styrket rehabilitering, som med enkle tiltag i hverdagen styrker borgerens fysiske og mentale færdigheder og udvider borgerens domæne og uafhængighed

- Maj 2016 var 10 gruppeledere og demenskoordinator på studietur til Skotland, hvor man besøgte Alzheimer Scotland i Edinburgh og Stirling University's demens-demonstrationsboliger. Studieturen har resulteret i viden og inspiration, der har haft betydning ved ombygninger og indretninger af demensvenlige værelser og boliger i kommunen.

5. DET SKAL VÆRE NEMMERE AT STIFTE OG DRIVE VIRKSOMHED I KOMMUNEN

Dette effektmål understøttes bl.a. gennem 4 større interreg projekter samt et tæt samarbejde med Business Lolland-Falster.

5.1. Det internationale samarbejde har bidraget til øget international arbejdsmarkedsmobilitet og rekruttering af udenlandsk arbejdskraft

- **Interreg-projektet Boost** (også beskrevet under delmål 2.5.) bidrager til international arbejdsmarkedsmobilitet gennem job-swap og øget international viden blandt Jobcentre i Tyskland og i Guldborgsund og Lolland Kommuner samt blandt erhvervsorganisationerne i området.
- **Interreg-projektet Fit4jobs@WaddenC** er et nystartet projekt hvor Guldborgsund Kommune / Jobcenter er netværkspartner. Tønder Kommune leder projektet, der skal bidrage til et bæredygtigt grænseoverskridende arbejdsmarked med jobs på kvalitativt højt niveau, gennem vidensdeling og synlighed blandt offentlige og private aktører inden for erhverv og uddannelse samt arbejdstagere.
- Sprog & Integrationscenteret har deltaget ved **UBC konference i Rostock** Share Your European Dream 12-14 March 2018. Sprog og Integrationscenteret har efterfølgende haft en 2-siders artikel i UBC Bulletin; Union of Baltic Cities halvårlige tidsskrift.

5.2. Det internationale samarbejde har bidraget til udvikling af international infrastruktur og trafik for at øge mobilitet for persontransport og godstransport

- **Interreg-projektet TENTacle** er et stort transportkorridorprojekt med 23 partnere fra alle 10 Østersølande. Kommunen er partner i en regional case om Fehmarn Belt sammen med Hamborg Havn, Rostock Havn og Trafikanalyseinstituttet ISL, Bremen. Projektet skal styrke og synliggøre erhvervsmulighederne langs transportkorridorerne E47 og E55. Der er fokus på Business Park Falster ved afkørsel 43. Der er udfærdiget 3 analyser:
- Trafikanalyse af udviklingen af den fremtidige trafik og godsmængde, der efter etableringen af Femernbælt Tunnellen, passerer Afkørsel 43 og Business Park Falster.
- Analyse af investeringspotentialet i trafikal infrastruktur omkring Business Park Falster.
- Feasibility studie / business case for en faktisk investering i en Safe Park for lastbiler og chauffører.

En handlingsplan og afsøgning af potentielle investorer er igangsat og forventes at fortsætte ind i 2019. Projektet gennemføres i tæt dialog med Business Lolland-Falster og transport- og logistik erhvervet, dels gennem interviewundersøgelser dels gennem roundtable møder med erhvervet.

I regi af TENTacle deltog Guldborgsund Kommune og Business Lolland-Falster i Fehmarn Belt Days maj 2018 i Malmø, hvor investeringspotentialet i Business Park Falster blev præsenteret og hvor der samtidig var deltagelse i en international paneldebat.

5.3. Det internationale samarbejde har bidraget til øget anvendelse af grøn energi, ressourcebesparelser og udvikling af grønne løsninger

- **Interreg-projektet Biocas** arbejder med muligheder for at omdanne uudnyttede biomasse-ressourcer til nye formål gennem en intensiv og kaskadevis udnyttelse af biomasse: (1) højværdi-indholdsstoffer,

(2) energiindhold og (3) strukturmateriale. Projektet har 18 partnere fra Holland, Belgien, Tyskland og Danmark. Et lokalt Lolland-Falster partnerskab er etableret med Guldborgsund Kommune, CELF, Business Lolland-Falster og Agrovi. Desuden deltager World Perfect fra Århus. Kommunen er faglig leder og CELF er administrativ leder. Biocas er en væsentlig og dagsordensættende indsats under Bioøkonomisk Vækstcenter Guldborgsund. Biocas er omtalt fx i magasinet Erhverv og Kultur juli 2017 og i TV2 Øst 19. dec. 2017.

- En stor national bioøkonomikonference blev afholdt oktober 2017 med **Biocas** som medarrangør. Her blev der præsenteret et meget stort antal anvendelsesmuligheder af lokal biomasse for drøftelser af, hvordan dette kunne udvikles til lokale forretningsmuligheder; fx sorte soldaterfluer som dyrefoder samt anvendelsen af presserester fra produktion af kirsebærvin og æblemost. Der arbejdes også med test af forbehandling af halm til biogas. Næste bioøkonomikonference vil blive afholdt september 2018.

BIOCAS ARBEJDER MED KASKADEVIS UDNYTTELSE AF BIOMASSE

- **Biocas** har på kort tid etableret et stort nationalt og internationalt netværk af universiteter og udviklingscentre (fx Århus Universitet, Syddansk Universitet og Teknologisk Institut), der giver adgang til viden på højeste niveau og åbner for nye indsatser.
- Guldborgsund Kommune deltager i **interreg-projektet Baltic Blue Biotechnology Alliance** med et meget lille budget (en særbevilling fra projektet), hvor hovedaktiviteten er en analyse af strandopskyl for forurening af tungmetaller, og en mulig anvendelse af strandopskyl til opformering af sorte soldaterfluer.

5.4. Det internationale samarbejde har bidraget til øget internationalisering af kommunens erhvervsliv, udtrykt gennem øget kontakt til både nære og oversøiske markeder

- **Interreg-projektet Interconnect** skal bl.a. støtte øget grænseoverskridende samarbejde med Rostock inden for turisme og kultur, uddannelse og erhvervsudvikling. Som en del af dette erhvervssamarbejde deltog Business Lolland-Falster i marts 2018 på Life-rantentag i Rostock sammen med 11 repræsentanter fra 5 virksomheder, bl.a. 2 virksomhedsnetværk der repræsenterer 130 virksomheder. På messen deltog 171 virksomheder fra industri, en-gros, handel og service, hvoraf 80 % var fra Mecklenburg-Vorpommern. Yderligere deltagelse på messer og erhvervs-møder i regi af Interconnect er planlagt for de næste to år.

Kommunens erhvervsfremme er udlagt til **Business Lolland-Falster (B-LF)** som i egen ret gennemfører en række internationale indsatser, der bidrager til øget internationalisering af kommunens erhvervsliv, fx:

- B-LF har taget kontakt til IHK (Industrie- und Handelskammer) i 17 tyske byer, fx Rostock, Hamborg, Bremen Lübeck, Osnabrück og Bielefeld. Herefter holdes der lokale møder, hvor interesserede tyske virksomheder inviteres til en dialog på Business Day, så de kan lære danske investeringsmuligheder bedre at kende, og inviteres til besøg på Lolland-Falster. Fem tyske virksomheder har på den baggrund etableret lokalkontorer på Lolland-Falster, bl.a. som et springbræt til yderligere investeringer i Skandinavien. I august 2018 afvikles i samarbejde med Dansk-Tysk Handelskammer og Copenhagen Capacity yderligere to Business Days i hhv. Hamburg og Rostock. En tilsvarende indsats for Skåne er under forberedelse sammen med Invest In Skåne.
- B-LF er partner i **Interreg-projektet Lean Landing** der dækker 6 lande omkring Nordsøen, og giver hands-on viden og indsigt om lokale forhold for virksomheder, der ønsker at etablere sig i et af partnerlandene. Der arrangeres informationsmøder, partner og –kundemøder, screening af virksomheder og der tilbydes kontorfaciliteter i vækstmiljøer. En række lokale virksomheder har fået støttet til besøg, kontakt og introduktion til de tyske og britiske markeder. Indsatser i forhold til Sverige og Norge er under forberedelse. Tilsvarende vil virksomheder fra vores nabolande inviteres til Lolland-Falster.
- B-LF tilbyder en særlig international aktivitet **The Growth Train Accelerator**. Danske og udenlandske virksomheder inden for fødevarer og sundhed tilbydes et 7 ugers intensivt internationalt vækstforløb. I 2017 deltog 15 danske og udenlandske virksomheder, herunder oversøiske virksomheder. Forløbet afsluttede med en investordag med 90 deltagere med præsentation af forretningsideer. Ud af de 15 deltagende virksomheder har 5 fået tiltrukket yderligere investeringer til deres virksomheder. I 2018 inviteres et tilsvarende antal virksomheder til at deltage i Growth Train.

5.5. Det internationale samarbejde har bidraget til øgede anvendelsesorienterede internationale samarbejder mellem de videregående uddannelser, samt mellem disse og virksomheder

Uddannelsesinstitutionerne er uafhængige af kommunen, og indsatsen på dette område er således indirekte. Guldborgsund Kommune deltager i en række internationale projektsamarbejder, som medvirker til et øget og bedre uddannelsesstilbud blandt de uddannelsesinstitutioner der findes i kommunen, dvs. i Nykøbing F.

- **Interreg-projektet BIOCAS** danner rammen om et lokalt partnerskab med 5 danske partnere, hvor Guldborgsund Kommune er faglig leder og CELF er administrativt leder. For CELF /HTX har projektet åbnet for et samarbejde med danske og udenlandske universiteter (fx Syddansk Universitet og Hanze University for Applied Sciences), der giver muligheder for bedre udnyttelse af deres laboratoriefaciliteter og styrket curriculum på biomasse og energi for CELFs HTX studerende (se delmål 5.3.)
- **Interreg-projektet Benefit for Regions (B4R)**, se også 5.6., har været medinitiativtager og medarrangør til Food Day 2018 som foregik på Engestofte Gods maj 2018, hvor over 150 studerende fra Professionshøjskolen Absalon havde produceret løsningsforslag til de udfordringer, som lokale føde-

varevirksomheder arbejder med, for at producere verdens bedste lokale fødevarer fra Lolland-Falster. B4R bidrog således til at knytte Absalon-studerende sammen med lokale fødevarerhverv. Øvrige medarrangører var Lolland Kommune, Region Sjælland, ViiRS og Connecting Zealand / Agro Business Park. Food Days 2018 Initiativet har været omtalt i Folketidende 3 maj 2018.

- Roskilde Universitet og Guldborgsund Kommune har i oktober 2017 indgået en samarbejdsaftale, hvor det internationale samarbejde er vægtet højt, som et redskab for implementeringen af samarbejdsaftalen. Det internationale samarbejde nævnes også at kunne inddrage Nykøbing Katedralskole, CELF-HTX, EASJ og UCSJ/Absalon, ligesom virksomheder ønskes inviteret til at indgå i samarbejdsprojekter.

5.6. Det internationale samarbejde har bidraget til øget og bedre lokal fødevarerproduktion og -forarbejdning, bæredygtig turisme og oplevelsesøkonomi

- **Interreg projektet Benefit for Regions (B4R)** skal dels udvikle metoder for landdistriktsudvikling, dels gennemføre konkrete indsatser i form af casestudier. Projektet omfatter 10 budgetbærende partnere og 20 netværkspartnere fra Danmark og Tyskland. Kommunen deltager i forskellige cases herunder en turisme-case og en fødevarer-case. Turismecasen understøtter udviklingen af et nyt Krokodille Zoo ved Nørre Alslev samt udviklingen af Vegvisir, den ny kapsejls langs Lolland-Falsters kyster.
- **Vegvisir kapsejls** august 2017 blev gennemført med 12 deltagende både fra Danmark og Tyskland. Til kapsejls august 2018 er der pr. maj 2018 tilmeldt 112 tyske og danske både. Kapsejls gennemføres i et bredt samarbejde med lokale grupper, særligt fem sejl- og motorbådsklubber. Desuden er tilknyttet en række sideaktiviteter, fx young peoples race.
- For **Krokodille Zoo** er der nu udarbejdet 3 fundraising-videoer og en 3D-visualisering til et markedsføringsprospekt. En analyse og forslag til fonds- og ejerskabsstruktur er under udarbejdelse af et advokatfirma. En sådan ejerskabsstruktur skal være på plads før en egentlig fundraising kan iværksættes.
- **B4R-fødevarer** understøtter lokale fødevarer-netværk i samarbejde med Saksøbing Madhus og Sydhavsøernes Frugtfestival. Der er fokus på deres udviklingsplaner i forhold til mærkningsordninger, markedsføringsmateriale og styrkelse af netværket i Danmark og Tyskland. B4R bidrager desuden til kommunens kapacitet og muligheder for at deltage i det strategiske arbejde på fødevarerområdet i samarbejdet med Lolland Kommune, der er netværkspartner i projektet.

- B4R har deltaget på **Folkemødet juni 2018** på Bornholm sammen med andre projektpartnere, heriblandt Landdistrikternes Fællesråd, hvor der er gennemført et debatmøde om "værdien af det grænseoverskridende samarbejde på fødevarerområdet", samt et bespisningsarrangement med lokale Lolland-Falster specialiteter. Endelig er der gennemført en studietur med 20 deltagere fra Guldborgsund Kommune og danske og tyske B4R-projektpartnere til bornholmske fødevareriværksættere.

5.7. Det internationale samarbejde har bidraget til cross-over mellem det private erhvervsliv og sundheds- og velfærdssektoren, og til etablering af offentlig-private partnerskaber og socialt innovative partnerskaber

Det har ikke været specifikke indsatser i forhold til dette delmål.

5.8. Det internationale samarbejde har bidraget til at etablere vedvarende samarbejdsstrukturer mellem myndigheder, virksomheder, videns- og uddannelsesinstitutioner i relation til Femern Bælt byggeriet

Kommunen har udlagt dette tema til Femern Belt Development, som har tæt samarbejde med såvel det danske Femern Bælt A/S og tyske myndigheder. Fra Guldborgsund Kommunes side har der været deltagelse i en række konferencer for vidensdeling og netværk omkring Femern Bælt byggeriet:

- September 2016. **Fehmarn Belt Days, Hamborg.** To medarbejdere deltog sammen med Business Lolland-Falster.
- Marts 2017 **MIPIM, Cannes**, er en årlig 4-dages verdenskonference inden for ejendom og investering. Konferencen havde et spor om investeringer i trafikal infrastruktur, og kommunen deltog sammen med bl.a. Business Lolland-Falster og Copenhagen Capacity med oplæg om regionale infrastrukturinvesteringer hvor Lolland-Falster og Business Park Falster blev præsenteret.
- September 2017 **Friends of Fehmern Belt, Bruxelles.** Medarbejder deltog ved netværkskonference hvor tyske, svenske og danske regionalpolitikere og EU-parlamentarikere underskrev en fælleserklæring om Femernbælt-forbindelsens betydning.
- Maj 2018 **Fehmarn Belt Days, Malmø.** Ledere og medarbejdere fra Guldborgsund Kommune og Business Lolland-Falster deltog i konferencen. I regi af **interreg-projektet TENTacle** blev investeringspotentialet i Business Park Falster præsenteret ved oplæg og ved en international paneldebat.

GULDBORGSUND

GULDBORGSUND KOMMUNE
CENTER FOR BORGER & BRANDING
INTERNATIONALT SAMARBEJDE
PARKVEJ 37
4800 NYKØBING FALSTER
TLF. 5473 1000
WWW.GULDBORGSUND.DK